cupt cupt.gov.pl

30.01.2026

Fundusze Europejskie

Kolej w ruchu: Polskie doświadczenia otwierania rynku pasażerskiego

Fundusze Europejskie | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | KRAJOWY PLAN ODBUDOWY

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU

Informacje o działalności Centrum Unijnych Projektów Transportowych

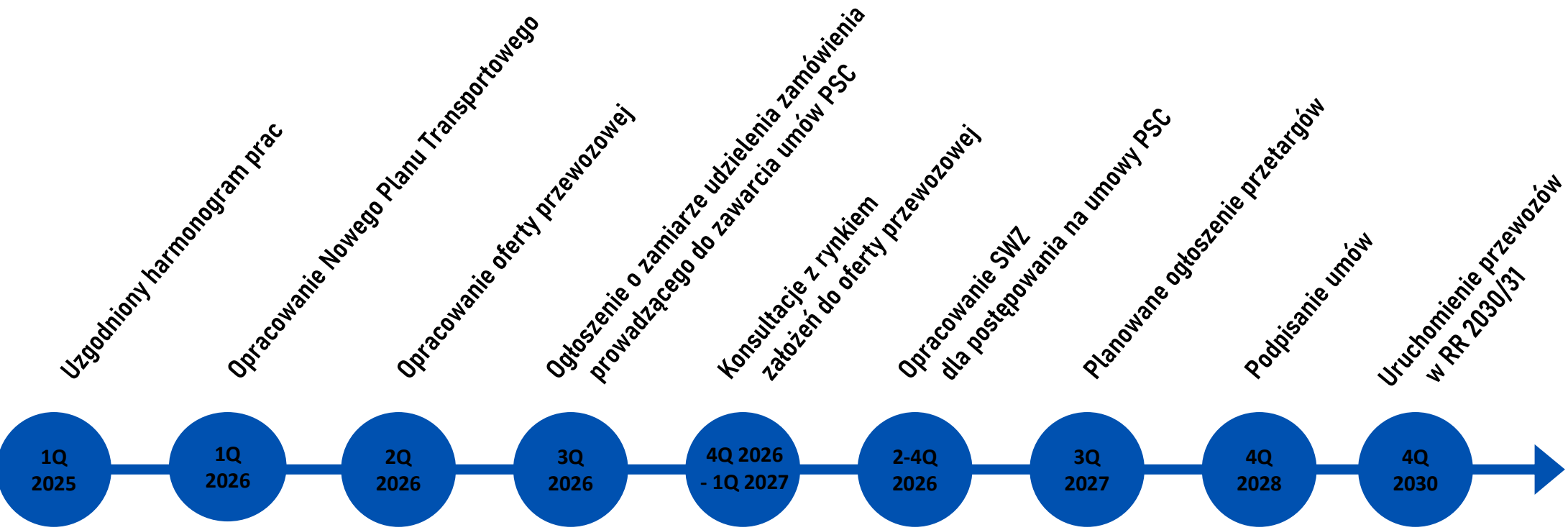
Liberalizacja rynku przewozów międzywojewódzkich i międzynarodowych

- Opracowanie oferty przewozowej i pakietyzacji
- Wsparcie MI w opracowaniu Nowego Planu Transportowego
- Opracowanie modelu finansowego i rozliczania rekompensaty
- Opracowanie SIWZ na przewozy objęte służbą publiczną
- Otwarcie rynku, ogłoszenie przetargów, wybór operatorów, pełna operacjonalizacja i działanie KZT

ZINTEGROWANY MODEL RUCHU

Mapa drogowa – dojście do liberalizacji rynku

cupt — cupt.gov.pl

30.01.2026

Fundusze Europejskie

Liberalizacja rynku pasażerskich przewozów kolejowych – doświadczenia na rynku polskim

Fundusze Europejskie | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | KRAJOWY PLAN ODBUDOWY

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU

PODZIĘKOWANIA DLA SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW

cupt

Organizowanie ptz w imieniu ministra właściwego ds transportu

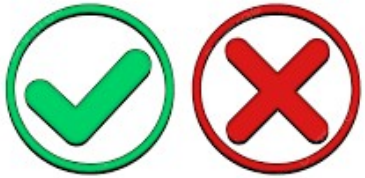
„ŚNIADANIA EKSPERCKIE”

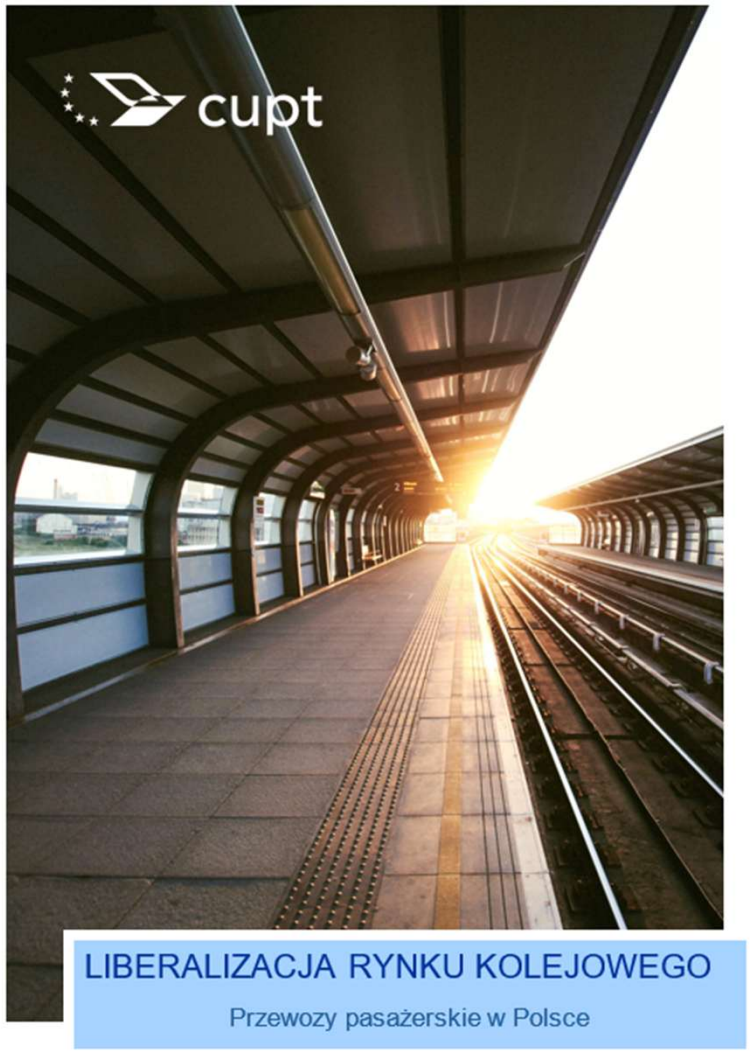
„Śniadania eksperckie” – zidentyfikowane potrzeby

- Potrzeba integracji organizatorów przewozów kolejowych.
- Potrzeba wymiany doświadczeń, dobrych i złych praktyk.
- Spotkanie wszystkich województw – podsumowanie wszystkich „Śniadań eksperckich”.

„Śniadania eksperckie” – raport

LIBERALIZACJA RYNKU KOLEJOWEGO

Przewozy pasażerskie w Polsce

Raport podsumowujący spotkania z organizatorami pasażerskich kolejowych przewozów wojewódzkich w ramach cyklu Śniadań eksperckich

Otwarta Kolej | cupt

„Śniadania eksperckie” – raport

Ogólna charakterystyka rynku przewozów pasażerskich w Polsce

1. Organizacja mi… h i międzywoje…
2. Organiza… wojew…

Rozwiązan… u, organi…

…rozwoju ptz

2. …
3. …
4. Ko… nody
5. Tary… ewozowa i system dystrybucji biletów
6. Rozsądny zysk
7. Kryteria jakościow…
8. Kary i motywat…
9. Rozkład jaz… owe oraz kor…
10. Funk… ów a…
11. …ania

…nych historycznych

15. …e przetargowe w tym o…e o zamierzeniu oraz odwołania

Stan na dzień: 30.01.2026 r.

ZGODA

Stan prawny

- Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz. U. UE. L. z 2007 r. Nr 315, str. 1 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 285 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1234 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1320 z późn. zm.)
- Inne

Plan zrównoważonego rozwoju PTZ

- Każde województwo posiada plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego
- Pomimo jednakowych wymagań prawnych poziom szczegółowości poszczególnych dokumentów jest różny
- Nie wszystkie zaplanowane działania są wdrażane
- Różnorodne podejście do aktualizacji aktu prawa miejscowego

Koszty i Przychody

- W obecnych umowach PSC operatorzy są zobowiązani do raportowania kosztów i przychodów
- Układ raportów oraz częstotliwość raportowania – miesięcznie, kwartalnie
- Rozliczenie roczne
- Wielu organizatorów korzysta z usług zewnętrznego audytora
- Dostęp do danych źródłowych

Dostępność danych historycznych

- Art. 4 ust. 8 rozp. 1370/2007 – „(…) informacje dotyczące popytu ze strony podróżnych, cen biletów, kosztów i przychodów związanych z publicznym transportem pasażerskim objętym konkurencyjną procedurą przetargową oraz szczegółowe informacje na temat specyfikacji infrastruktury istotne dla użytkowania wymaganych pojazdów lub taboru (…)”
- Obowiązek przekazania ww. danych powinien zostać zawarty w postanowieniach umowy PSC
- Problem z pozyskaniem danych od operatora kolejowego
- Problem nie jest zgłaszany przez województwa posiadające własnych przewoźników oraz te, które zawarły stosowne zapisy w umowie PSC

Taryfa przewozowa i system dystrybucji biletów

- Województwa wdrażają swoje własne taryfy przewozowe, które z reguły obowiązują na terenie ich właściwości
- Podejmowane są starania lokalnego integrowania biletów kolejowych z taryfami przewoźników autobusowych oraz komunikacji miejskiej / honorowanie biletów / bilety jednorazowe/okresowe
- Pierwsze próby honorowania biletów w pociągach dalekobieżnych
- Kasy biletowe własne/agencyjne, biletomaty, strona www, aplikacje
- Wzrastająca sprzedaż w kanałach mobilnych
- Różne strategie likwidacji stacjonarnej sprzedaży

Rozsądny zysk

- Wartość wyznaczana w zależności od zaangażowanego kapitału
- Stała kwota ustalona w ramach negocjacji pomiędzy stronami umowy PSC
- % od wartości rekompensaty
- Czasami stanowi element motywacji dla operatora – wartość wyznaczana w zależności od osiągnięcia określonych parametrów

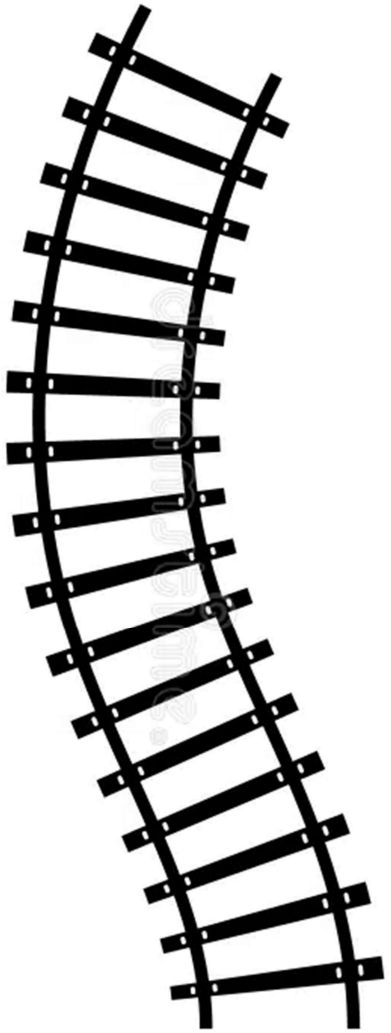
Rozkład jazdy, połączenia stykowe oraz komunikacja zastępcza

- Rozkład jazdy przygotowywany jest zgodnie z harmonogramem zarządcy infrastruktury
- Podział obowiązków pomiędzy organizatora a operatora / aplikant
- Połączenia stykowe z sąsiednimi województwami – porozumienia / przekazanie dotacji / wymiana pracy eksploatacyjnej / służby prawne i finansowe
- Planowana komunikacja zastępcza – finansowanie przez zarządcę infrastruktury zgodnie z Regulaminem sieci

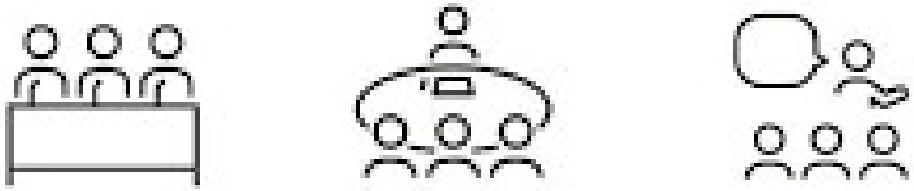

Infrastruktura kolejowa

- Stosunek długości linii zelektryfikowanych niezelektryfikowanych, dwutorowych do jednotorowych
- Różna jakość infrastruktury kolejowej
- Realizacja Programu Kolej + oraz innych programów realizowanych przez zarządcę infrastruktury
- Współfinansowanie modernizacji linii kolejowych ze środków regionalnych
- Własny zarządca infrastruktury

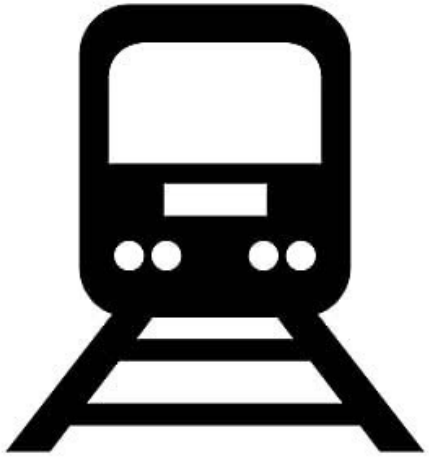
Tabor oraz punkty utrzymania taboru

Kolej na szczegóły: Tabor, utrzymanie i rozliczenia finansowe

Analiza taborowa – art. 5a rozp. 1370/2007

- Równy i niedyskryminacyjny dostęp do taboru kolejowego
- Sprawozdanie z wykonania analizy
- Publikacja ww. sprawozdania
- Odwołania do KIO

Gdy Organizator posiada odpowiednią liczbę pojazdów

- Oferta przewozowa
- Zapotrzebowanie na tabor
- Tabor organizatora
- Zaspokojone potrzeby

Art. 5a ust. 3 – dane dot. kosztów utrzymania oraz stanu fizycznego pojazdów

Podmiot Odpowiedzialny za Utrzymanie pojazdów kolejowych (ECM)

Umowa PSC – warunki przekazania pojazdów

Gdy Organizator nie posiada pojazdów

- Oferta przewozowa
- Zapotrzebowanie na tabor
- Wymagane parametry taboru
- Dostępność taboru na właściwym rynku

Art. 5a ust. 2 - podjęcie odpowiednich środków w celu zapewnienia skutecznego i niedyskryminacyjnego dostępu do odpowiedniego taboru

Zapewnienia skutecznego i niedyskryminacyjnego dostępu do odpowiedniego taboru

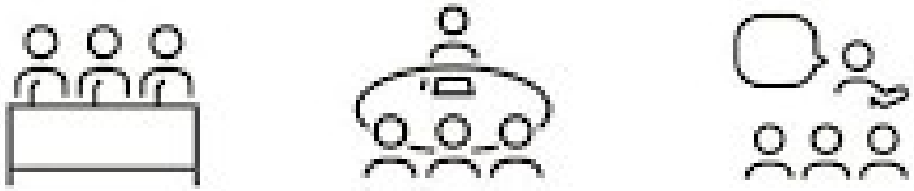
- Nabycie przez właściwy organ taboru wykorzystywanego do wykonywania umowy o świadczenie usług publicznych w celu udostępnienia go wybranemu podmiotowi świadczącemu usługi publiczne
- Udzielenie przez właściwy organ gwarancji na finansowanie taboru wykorzystywanego do wykonania umowy o świadczenie usług publicznych
- Zobowiązanie się właściwego organu w umowie o świadczenie usług publicznych do przejęcia taboru na wcześniej ustalonych warunkach finansowych na koniec umowy po cenie rynkowej
- Współpraca z innymi właściwymi organami w celu stworzenia większego zasobu taborowego

Kryteria jakościowe

- Punktualność, odwołania pociągów, zostawienia pociągów niezgodne z zamówieniem – różna częstotliwość sprawozdawczości, dane przygotowywane przez operatora
- Sprawność wyposażenia pojazdów
- Czystość pojazdów

- Różna realizacja procesu kontroli – częstotliwość, zaangażowanie pracowników merytorycznych oraz departamentów kontroli, braki kadrowe u organizatora

Kary i motywatory

Kolej na jakość: Kary, motywatory i dylemat własnego przewoźnika

Ogłoszenie o zamierzeniu, postępowania przetargowego oraz odwołania

Kolej na przejrzystość: Praktyki przetargowe w pasażerskich przewozach kolejowych

Kolej na strategię: Kluczowe wybory w postępowaniach przetargowych

Dodatkowe wnioski organizatorów (1)

- Rozliczenie nadrekompensaty związanej z dofinansowaniem zakupu taboru vs. dozwolona pomoc publiczna

  Stanowisko CUPT - https://otwartakolej.cupt.gov.pl/aktualnosc/artykuly/stanowisko-cupt-z-dnia-8-12-2025-dot-publikacji-poswieconym-liberalizacji-rynku-kolejowego/

- Opracowanie wzoru umowy PSC oraz dokumentacji przetargowej – CUPT rozpoczyna prace nad dokumentacją

  Dotychczasowe umowy PSC oraz dokumentacje przetargowe przygotowane już przez województwa zgromadzono w jednym miejscu: https://otwartakolej.cupt.gov.pl/narzedziownik/umowy-psc/

Dodatkowe wnioski organizatorów (2)

- Zapewnienie systemowego/ustawowego dostępu dla organizatorów do aplikacji zarządcy infrastruktury PKP PLK S.A. - SKRJ oraz SEPE2.

- Wyłączenie środków finansowych przeznaczonych na rekompensowanie deficytu związanego z funkcjonowaniem publicznego transportu zbiorowego ze wskaźników dłużnych jednostek samorządu terytorialnego, jako element niezbędny do zawierania umów wieloletnich w szczególności w zakresie pasażerskich przewozów kolejowych.

- Wspólny/zintegrowany bilet: istotny element z punktu widzenia postępowań przetargowych oraz finansowania deficytu.

Dodatkowe wnioski organizatorów (3)

- Planowane zmiany w FRPA oraz ustawie PTZ w zakresie integratora przewozów na poziomie województwa (rynek pracy, rozdrobnienie funduszy finansujących PTZ, dobrowolność współpracy)

- Autobusy dowozowe do kolei – wspólna taryfa i rozkład jazdy - uspójnienie nazewnictwa przystanków autobusowych

  Projekt referencyjnej bazy przystanków – Politechnika Poznańska/Miasto Poznań/Powiat Poznański/Województwo Wielkopolskie

Dodatkowe wnioski organizatorów (4)

- Postulat dotyczący rozpoczęcia dyskusji na temat wpływu wyroków KIO i decyzji UZP na zapewnienie odpowiednich warunków postępowań przetargowych na realizację przewozów w transporcie kolejowym

1. 30 października 2025 r. w CUPT odbyło się spotkanie z udziałem MI, UZP, KIO, UTK oraz CUPT
2. UZP i KIO wyraziły wolę współpracy jednak podkreśliły swoją niezależność oraz zasadę podejmowania decyzji na podstawie rozpatrywania indywidualnych przypadków

Otwarta Kolej

- Otwarta Kolej – to forum wymiany wiedzy utworzone z inicjatywy CUPT, które wspiera Ministerstwo Infrastruktury w procesie liberalizacji międzywojewódzkich i międzynarodowych kolejowych przewozów w ramach przewozów służby publicznej

- Forum poświęcone jest otwarciu rynku kolejowych przewozów pasażerskich w Polsce

- Wierzymy, że otwarty dialog i dostęp do rzetelnej wiedzy to fundament sprawnie funkcjonującej i konkurencyjnej kolei – w Polsce i w całej Europie.

Dołącz do nas!
www.otwartakolej.cupt.gov.pl

cupt — cupt.gov.pl

30.01.2026

Fundusze Europejskie

Dziękujemy za spotkanie!

Fundusze Europejskie | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | KRAJOWY PLAN ODBUDOWY

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU